

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Poprade**, Nábrežie Jána Pavla II č. 439/16, Poprad, proti žalovanej **A. P.**, bývajúcej v P., zastúpenej Mgr. M. J., advokátom v S., pracovisko P., **o zaplatenie 31 102,70 € (937 000,- Sk) s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Poprad pod sp.zn. 11 C 78/2005, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 11. septembra 2006, sp.zn. 1 Co 155/06 v spojení s uznesením zo 16. mája 2008 sp.zn. 1 Co 155/06 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 11. septembra 2006, sp.zn. 1 Co 155/06 v spojení s uznesením zo 16. mája 2008 sp.zn. 1 Co 155/06 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Poprad rozsudkom z 20. februára 2006 č.k. 11 C 78/2005-58 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovanej zaplatenia 937 000,- Sk s príslušenstvom. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov konania v sume 28 628,- Sk na účet jej právnej zástupkyne. Vychádzal zo zistenia, že účastníci uzavreli dohodu o vytvorení spoločensky účelných pracovných miest zamestnávateľom a o poskytnutí finančného príspevku z prostriedkov Fondu zamestnanosti Slovenskej republiky na podporu vytvorenia nových pracovných miest. Táto dohoda bola uzavretá podľa § 12 ods. 1 písm. e/ zákona č. 83/1991 Zb. o pôsobnosti orgánov Slovenskej republiky pri zabezpečovaní politiky zamestnanosti v znení neskorších predpisov. Žalovaná mala dlh uhradiť v štyroch splátkach po 275 000,- Sk tak, aby bol uhradený celý dlh v sume 1 100 000,- Sk, pričom pri nedodržaní podmienok stanovených v uznaní dlhu sa žalovaná zaviazala uhradiť finančné prostriedky v zostávajúcej časti dlhu. V skutočnosti žalovaná uhradila jednu splátku a to 8.7.1997 v sume

163 000,- Sk. Dňa 9.7.1998 zaslala žalovaná žalobcovi kúpno-predajnú zmluvu o predaji podniku, na základe ktorej predávajúca — žalovaná predala vlastnícke právo k veciam a iné práva a majetkové hodnoty, ktoré slúžia k prevádzkovaniu podniku V. so sídlom P.. V článku 3 zmluvy o predaji podniku je uvedené, že na kupujúceho prechádzajú všetky práva a záväzky, na ktoré sa predaj vzťahuje a tento je povinný oznámiť veriteľom prevzatie záväzkov a predávajúci dlžníkom prechod pohľadávok na kupujúceho. Žalovaná si túto povinnosť splnila a to tak, že 9.7.1998 oznámila žalobcovi zmenu, t.j. že pohľadávky prešli na kupujúceho dňom uzavretia zmluvy. Účastníkom konania - povinným sa tak stala firma G. T. T., s.r.o., K., so sídlom v K.. Dospel preto k záveru, že žalovaná v tomto spore už nie je pasívne legitimovaná a žalobu zamietol. Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Prešove rozsudkom z 11. septembra 2006, sp.zn. 1 Co 155/06 v spojení s uznesením zo 16. mája 2008 sp.zn. 1 Co 155/06 zmenil rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby tak, že žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi 937 000,- Sk istiny so 17,6 % úrokom z omeškania od 9.7.1997 do zaplatenia a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Žalobcovi nepriznal náhradu trov konania a vyslovil, že žalovaná nemá právo na ich náhradu. Dospel k záveru, že súd prvého stupňa síce v zásade správne zistil skutkový stav, pokiaľ ide o vzťah účastníkov a výšku dlhu, avšak vec nesprávne právne posúdil, pokiaľ ako dôvod pre zamietnutie žaloby uznal uzavretie zmluvy o predaji podniku medzi žalovanou a spoločnosťou G. T. T., s.r.o., K.. Odvolací súd poukázal na ustanovenie § 531 Občianskeho zákonníka podľa ktorého prevzatie dlhu na základe zmluvy o predaji podniku môže byť účinné len vtedy, ak na to dá veriteľ súhlas. K takémuto prevodu dlhu na inú právnickú osobu žalobca nikdy súhlas nedal, pričom v skutočnosti sa jedná o vyhýbanie sa plnenia povinností žalovanej prevodom na právnickú osobu, ktorá neskôr vstúpila do konkurzu a po vykonaní konkurzného konania bola vymazaná z obchodného registra. Takýto postup nie je podľa druhostupňového súdu možné uznať ako dôvod pre oslobodenie žalovanej od plnenia jej povinnosti, ku ktorým sa zaviazala na základe zmluvy č. X. z 27.11.1995. Je nepochybné, že 10.12.1996 žalovaná predmetný dlh písomne uznala, pričom v tomto uznaní bol dohodnutý aj splátkový kalendár smerujúci k vyrovnaniu celého dlhu, avšak z celkovej dlžnej čiastky žalovaná uhradila len sumu 163 000,- Sk. Za týchto okolností pre nesplácanie dohodnutých splátok v uznaní dlhu sa stal splatný celý dlh a preto je žaloba požadujúca zaplatenie celého nezaplateného dlhu v sume 937 000,- Sk vrátane úrokov z omeškania dôvodná. Súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil, pretože podľa odvolacieho súdu nemožno prijať záver

o tom, že žalovaná v predmetnej veci nie je pasívne legitimovaná. Poukázal aj na to, že zmluva o predaji podniku nemá účinok vo vzťahu k žalobcovi, ktorý na takýto prevod (pokiaľ ide o dlhy žalovanej) súhlas nedal. Preto postupom podľa § 220 O.s.p. odvolací súd rozsudok zmenil a žalobe v celom rozsahu vyhovel. O trovách celého konania rozhodol podľa § 224 ods. 2 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v spojení s opravným uznesením podala dovolanie žalovaná, ktorá ich navrhla zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Nesúhlasila s právnym posúdením skutkového stavu súdom druhého stupňa. Poukazovala na to, že uznanie dlhu zo dňa 10.12.1996 je z hľadiska právnej kvalifikácie možné hodnotiť ako úkon dlžníka, kde dlžníkom bola podnikateľka a to A. P. – V., miesto podnikania D., IČO : X.. Tento dlžník vykonával svoje podnikateľské oprávnenie na základe vydaného živnostenského listu č. Ž.. Dlžník dňa 28.11.1997 uzavrel zmluvu o predaji podniku podľa § 476 Obchodného zákonníka a kupujúca obchodná spoločnosť G. T. T. spoločnosť s ručením obmedzeným K. prevzala na seba všetky práva a povinnosti súvisiace s podnikom, tak ako je definovaný v § 5 Obchodného zákonníka. Preto sa dlžníkom stala kupujúca podniku, keďže predmetom zmluvy o predaji podniku bol podnik ako celok. Z toho dôvodu sa preto na prechod záväzku dlžníka, ktorým bola žalovaná (podnikateľka) nevyžadoval súhlas veriteľa. Právna úprava zmluvy o predaji podniku v Obchodnom zákonníku je špecifickou formou, ktorá osobitne upravuje zmenu v osobe veriteľa a dlžníka ohľadne záväzkov spojených s prevádzaným podnikom a nie je možné aplikovať ustanovenie § 531 Občianskeho zákonníka. Žalobca si mal svoju pohľadávku uplatňovať voči tejto obchodnej spoločnosti. Záver súdu prvého stupňa o nedostatku svojej pasívnej legitimácie preto považovala za vecne správny. Aj keď uvedená obchodná spoločnosť bola vymazaná z obchodného registra dňa 16.5.2003, do tohto času si mal žalobca uplatňovať svoje práva voči nej napr. aj formou prihlášky v konkurznom konaní.

Žalobca vo svojom vyjadrení navrhol dovolanie žalovanej ako nedôvodné zamietnuť. Odvolací súd správne posúdil skutkový stav veci a správne rozhodol, keď žalovanú zaviazal zaplatiť mu uplatňovanú sumu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), v rozsahu

vyplývajúcom z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je podané opodstatnene.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je oprávnený rozhodnutie odvolacieho súdu preskúmať len v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý, pričom je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolacích návrhov v prípadoch uvedených v ustanovení § 242 ods. 2 písm. a/ až d/ O.s.p. Ak nejde o vady uvedené v § 237 O.s.p., neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, iba že by tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Uvedené zákonné ustanovenie § 237 O.s.p. pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Dôvodom, zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., je vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva, ktoré sú mu priznané za účelom zabezpečenia účinnej

ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznával.

Dovolací súd dospel k záveru, že konanie odvolacieho súdu a jeho rozhodnutie je postihnuté vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p.; podľa dovolacieho súdu totiž postupom odvolacieho súdu bola žalovanej odňatá možnosť konať pred súdom.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa dospel k záveru, že žaloba nie je opodstatnená z dôvodu, že žalovaná predala vlastnícke právo k veciam a iné práva a majetkové hodnoty, ktoré slúžia k prevádzkovaniu podniku V. so sídlom P.. Povinným sa tak stala firma G. T. T., s.r.o., K., so sídlom v K. a žalovaná v tomto spore už nie je pasívne legitimovaná.

Odvolací súd v porovnaní so súdom prvého stupňa dospel k záveru, že podľa § 531 Občianskeho zákonníka prevzatie dlhu na základe zmluvy o predaji podniku môže byť účinné len vtedy, ak na to dá veriteľ súhlas a k takémuto prevodu dlhu na inú právnickú osobu žalobca nikdy súhlas nedal. V skutočnosti podľa odvolacieho súdu išlo o vyhýbanie sa plnenia povinností žalovanej prevodom na právnickú osobu, ktorá neskôr vstúpila do konkurzu a po vykonaní konkurzného konania bola vymazaná z obchodného registra. Preto nepovažoval za správny právny záver prvostupňového súdu o nedostatku pasívnej legitimácie na strane žalovanej.

Dovolací súd je toho názoru, že toto konanie odvolacieho súdu, z ktorého vzišlo dovolaním napadnuté rozhodnutie, neprebehlo podľa zásad spravodlivého konania.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Z ustanovenia čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov, v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (napr. II. ÚS 383/06).

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s procesnými zásadami, porušuje ústavnoprávne princípy (napr. II. ÚS 85/06).

Podľa § 1 O.s.p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Právo na súdnu ochranu, okrem Ústavy Slovenskej republiky (čl. 46 ods. 1), Listiny základných práv a slobôd (čl. 36 ods. 1) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čl. 6 ods. 1), zabezpečujú a vykonávajú aj jednotlivé ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (napr. § 41 O.s.p., § 123 O.s.p., § 115 O.s.p. a pod.). Obsahom práva na súdnu ochranu v rámci spravodlivého procesu je i právo účastníka, aby sa jeho vec, ak to zákon pripúšťa, prejednala v dvojinštančnom konaní.

Podľa dovolacieho súdu odvolací súd svojím vyššie uvedeným postupom porušil právo žalovaného na spravodlivý proces, pretože tým, že svoje rozhodnutie „nečakane“ založil na iných právnych záveroch než súd prvého stupňa, v skutočnosti žalovanej odňal právo namietať správnosť jeho právneho názoru na inštančne vyššom súde. Až z rozhodnutia odvolacieho súdu sa žalovaná dozvedela, že odvolací súd vyvodil svoj iný právny záver na iných rozhodujúcich skutkových a právnych záveroch. K novým právnym záverom

odvolacieho súdu sa účastníci konania (predovšetkým žalovaná) nemali možnosť vyjadriť sa. Ak odvolací súd dospel k iným právnym záverom pri posúdení zisteného skutkového stavu súdom prvého stupňa, mal správne rozhodnutie prvostupňového súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (O.s.p. v znení do 15. októbra 2008). Tým, že odvolací súd tak nepostupoval, znemožnil účastníkovi realizáciu jeho procesných práv, lebo mu odoprel možnosť prieskumu správnosti nových, prípadne z pohľadu súdu prvého stupňa dosiaľ bezvýznamných, avšak z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom však rozhodujúcich skutkových zistení. Svojím postupom teda žalovanej odňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k nevyhnutnosti zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, nemohol sa dovolací súd zaoberať ďalšími námietkami žalovanej uvedenými v dovolaní.

Napriek tomu považuje Najvyšší súd Slovenskej republiky za potrebné, vzhľadom na zásadu ekonomiky konania, poukázať na tú skutočnosť, že zmluvou o predaji podniku v zmysle § 476 ods. 1 Obchodného zákonníka sa predávajúci zaväzuje previesť na kupujúceho vlastnícke právo k veciam a iné práva a iné majetkové hodnoty, ktoré slúžia prevádzkovaniu podniku a kupujúci sa zaväzuje prevziať záväzky predávajúceho súvisiace s podnikom a zaplatiť kúpnu cenu. Účastníkmi tejto zmluvy môžu byť ako právnické tak aj fyzické osoby, pričom ustanoveniami § 476 až § 488 sa spravujú záväzkové vzťahy vyplývajúce zo zmluvy o predaji podniku bez ohľadu na povahu jej účastníkov. Predmetom zmluvy o predaji podniku nie sú jednotlivé veci, jednotlivé práva alebo iné majetkové hodnoty, ale podnik ako celok, vymedzený v § 5 Obchodného zákonníka.

Podľa ustanovenia § 477 Obchodného zákonníka na kupujúceho predchádzajú všetky práva a záväzky, na ktoré sa predaj vzťahuje. Na prechod záväzku sa nevyžaduje súhlas veriteľa, predávajúci však ručí za splnenie záväzkov kupujúcimi v zmysle právnej úpravy ručenia, upravenej komplexne v ustanovení § 303 a nasl. Obchodného zákonníka. Pritom špecifická úprava týkajúca sa napr. zmluvy o predaji podniku, prechodu záväzku a pod., obsiahnutá v Obchodnom zákonníku, má prednosť pred všeobecnou úpravou, obsiahnutou

v Občianskom zákonníku.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 1, 3, 4 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 16. apríla 2009

JUDr. Vladimír M a g u r a , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková